

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
9 Пж 5340/24
20.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Татјане Влаисављевић, председника већа, судије Снежане Илић и судије Весне Вулевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца-противтуженог „Agrotrading“ доо Нови Сад, ул. Темеринска бр. 102, кога заступа Жељко Маровић, адвокат из, против туженог-противтужиоца Друштво са ограниченом одговорношћу за пољопривредну производњу „Уљма“ Уљма, ул. Ритски пут бб, кога заступа Милана Босиљ, адвокат из и противтуженог АА из, ул., уз учешће умешача на страни туженог-противтужиоца: 1. Земљорадничка задруга „Уљма“ Уљма, ул. Трг ослобођења бр. 22, 2. Земљорадничка задруга „Житко“ Уљма, ул. Ритски пут бб и „Гаспетрол“ доо Панчево, ул. Копаоничка бр. 19, кога заступа Срђан Миковић, адвокат из, ради утврђења и исплате, вредност предмета спора по тужби 473.927.036,32 динара, а по противтужби 836.654.516,00 динара, одлучујући о жалби тужиоца-противтуженог, изјављеној против пресуде Привредног суда у Панчеву П 138/21 од 17.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 20.12.2024. године, донео је:

ПРЕСУДУ

I ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Привредног суда у Панчеву П 138/21 од 17.11.2023. године у ставу I изреке и пресуђује:

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени-противтужилац Друштво са ограниченом одговорношћу за пољопривредну производњу „Уљма“ Уљма, ул. Ритски пут бб да тужиоцу-противтуженом „Agrotrading“ доо Нови Сад, ул. Темеринска бр. 102 исплати износ од 366.110.059,51 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе 22.11.2013. године до исплате у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

II ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Привредног суда у Панчеву П 138/21 од 17.11.2023. године у ставу II изреке и пресуђује:

ОДБИЈА СЕ противтужбени захтева туженог-противтужиоца Друштво са ограниченом одговорношћу за пољопривредну производњу „Уљма“ Уљма, ул. Ритски пут бб да се утврди да су ништави уговори о јемству:

- бр. 3881-2 од 14.10.2011. године у износу од 11.534,00 евра којим се јемчи за обавезу ЗЗ „Уљма“ из Уљме
- бр. 5226-1 од 16.12.2011. године у износу од 275.000,00 евра којим се јемчи за обавезу ЗЗ „Житко“ из Уљме
- бр. 102-2 од 09.01.2012. године у износу од 34.221.398,40 динара којим се јемчи за обавезу ЗЗ „Уљма“ из Уљме

- бр. 320-3 од 26.01.2012. године у износу од 1.107.000,00 евра којим се јемчи за обавезу 33 „Житко“ из Уљме
- бр. 564-2 од 14.02.2012. године у износу од 268.920,00 евра којим се јемчи за обавезу 33 „Уљма“ из Уљме
- бр. 891-2 од 12.03.2012. године у износу од 44.928,00 евра којим се јемчи за обавезу 33 „Уљма“ из Уљме
- бр. 1141-2 од 20.03.2012. године у износу од 88.905,06 евра којим се јемчи за обавезу 33 „Уљма“ из Уљме
- бр. 1403-2 од 02.04.2012. године у износу од 44.928,00 евра којим се јемчи за обавезу 33 „Уљма“ из Уљме
- бр. 1853-2 од 20.04.2012. године у износу од 1.404.000,00 евра којим се јемчи за обавезу 33 „Житко“ из Уљме
- бр. 2377-1 од 17.05.2012. године у износу од 1.733.311,31 евра којим се јемчи за обавезу 33 „Уљма“ из Уљме
- бр. 2369 од 17.05.2012. године у износу од 656.361,27 евра којим се јемчи за обавезу 33 „Житко“ из Уљме
- бр. 3545-2 од 09.07.2012. године у износу од 1.404.000,00 евра којим се јемчи за обавезу 33 „Житко“ из Уљме,

закључени између туженог-противтужиоца и тужиоца-противтуженог, као и захтев да се пониште исти уговори.

III Иста пресуда **ПРЕИНАЧАВА СЕ** у ставу IV изреке пресуде и решава:

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени-противтужилац „Уљма“ доо Уљма да тужиоцу-противтуженом „Agrotrading“ доо Нови Сад исплати износ од 6.567.645,00 динара на име трошкова парничног поступка у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

IV **ОБАВЕЗУЈЕ СЕ** тужени-противтужилац „Уљма“ доо Уљма да тужиоцу-противтуженом „Agrotrading“ доо Нови Сад исплати износ од 956.580,00 динара на име трошкова другостепеног поступка у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Првостепеном пресудом, исправљеном решењем од 17.01.2024. године у ставу I изреке одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да по основу дуга проистеклог из солидарног јемства исплати износ од 366.110.059,51 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе 22.11.2013. године до исплате. Ставом II изреке утврђено је да су ништави закључени уговори у јемству: од 14.10.2011. године у износу од 11.534,00 евра, којим се јемчи за обавезе 33 „Уљма“ Уљма, од 16.12.2011. године у износу од 275.000,00 евра, којим се јемчи за обавезе 33 „Житко“ Уљма, од 09.01.2012. године у износу од 34.221.398,40 динара, којим се јемчи за обавезе 33 „Уљма“, од 26.01.2012. године у износу од 1.107.000,00 динара, којим се јемчи за обавезе 33 „Житко“ Уљма, од 14.02.2012. године у износу од 268.920,00 евра, којим се јемчи за обавезе 33 „Уљма“, од 12.03.2012. године у износу од 44.928,00 евра, којим се јемчи за обавезе 33 „Уљма“, од 20.03.2012. године у износу од 88.905,06 евра, којим се јемчи за обавезе 33 „Житко“, од 02.04.2012. године у износу од 44.928,00 евра, којим се јемчи за обавезе 33 „Уљма“, од 20.04.2012. године у износу од 1.404.000,00 евра, којим се јемчи за обавезе 33 „Уљма“, од 17.05.2012. године у износу од 1.733.311,31 евра, којим се јемчи за обавезе 33 „Уљма“, од 17.05.2012. године у износу од 656.361,27 евра, којим се јемчи за обавезе 33 „Житко“ и од 09.07.2012. године у износу од 1.404.000,00 евра, којим се јемчи за обавезе 33 „Житко“. Ставом III изреке одбијен је у целини противтужбени захтев у односу на противтуженог АА из Ставом IV изреке

тужилац је обавезан да туженом на име трошкова поступка исплати износ од 3.707.626,66 динара.

Благовременом жалбом тужилац побија првостепену пресуду, као и решење о исправци пресуде из свих законом прописаних разлога. Истиче да тужилац покушава да наплати своје основано потраживање према ЗЗ „Уљма“ и ЗЗ „Житко“ од туженог, који је јемчио за обавезе ових задруга, те да је већ два пута усвојен тужбени, а одбијен противтужбени захтев, након чега је ревизијски суд укинуо другостепену и првостепену одлуку, а да је тужени током овог поступка злоупотребом права покушао да избегне испуњење своје обавезе, тако што је прво извршио пренос имовине повезаном друштву, чија ништавост је утврђена правноснажном пресудом, а да је затим два пута издејствовао отварање стечајног поступка на предлог сопственог пуномоћника адвоката. Наводи да је тужбеним захтевом тражена исплата утуженог износа по уговорима о јемству бр. 1853-2, 3545/2, 564-2, 1141-2, 1403-2 и 102-2, док је противтужбеним захтевом тражено утврђење ништавости ових и других уговора о јемству, по којима тужилац нема било каквих потраживања. Истиче да није основан закључак првостепеног суда да није постојао основ обавезе туженог за закључење уговора о јемству, а који закључак првостепени суд изводи из исказа бившег заступника туженог АА, као и чињенице да тужени у својој књиговодственој евиденцији није књижио дате заложне изјаве и уговоре о јемству. Указује да је првостепени суд погрешно применио чл. 51. Закона о облигационим односима, јер испитивање економског интереса и околности које су на страни туженог довеле до закључења уговора о јемству, нису услов пуноважности уговора о јемству, те да се интерни односи дужника и јемца не тичу повериоца. Наводи да је АА, потписник свих уговора о јемству, био овлашћен за заступање туженог са неограниченим овлашћењима, те да се чак и ако законски заступник туженог није поступао са потребном пажњом, не може позивати на сопствену непажњу и из тога извући корист за себе и друштво које заступа. Додаје да су предметни уговори закључени у законом прописаној форми и да је њихова садржина у складу са законом. Указује и на постојање битних повреда одредаба поступка и погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, наводећи да је првостепени суд неправилно одредио задатак вештачења, постављајући вештаку правно питање, а затим само преписао закључак судског вештака економско-финансијске струке да не постоји економски интерес за закључење уговора о јемству, иако ова оцена није била на вештаку, већ на суду. Насупрот утврђеним чињеницама да је у периоду од 17.08.2009. године до 28.03.2013. године ЗЗ „Уљма“ имала уплате на рачун туженог у износу од 1.099.269,24 динара, а ЗЗ „Житко“ у износу од 268.300,00 динара, да је ЗЗ „Житко“ улагао вишемилионска финансијска средства у силосе у власништву туженог и то у износу од 14.086.312,19 динара, да је ЗЗ „Уљма“ била у пословном односу са оснивачем туженог „Гаспетрол“ доо са укупним уплатама у износу од 1.081.226,88 динара, те да су задруге поводом силоса који су у катастру непокретности и данас уписани као својина туженог, енормна финансијска средства уплаћивала лицима повезаним са туженим, вештак је извео закључак да тужени није имао економски интерес за закључење уговора о јемству, а првостепени суд је овакав закључак прихватио, не примењујући релевантне одредбе материјалног права. Даље наводи да првостепени суд није ценио садржину налаза и мишљења стручног саветника тужиоца, нити примедбе које је изнео на налаз и мишљење судског вештака, на који начин није применио чл. 271. Закона о парничном поступку. Сматра да из утврђених чињеница током поступка, несумњиво произлази закључак да је тужени имао економски интерес за закључење уговора о јемству, а да је првостепени суд, иако је извео доказе и утврдио чињенице које се односе на уговоре закључене поводом силоса у власништву туженог, извео погрешан закључак да

наведене трансакције између задруга, туженог и повезаних лица, не представљају економски интерес за закључење уговора о јемству.

Тужилац указује и на битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2. тач. 12. Закона о парничном поступку, наводећи да побијана пресуда не садржи разлоге о битним чињеницама, а да су дати разлози нејасни и противречни. Наводи да није јасан закључак првостепеног суда да се поводом спорних силоса ради о једној трансакцији која је започета 2008. године, а завршена 2013. године, као и наводи да је план „Гаспетрол“ доо био да туженог интегрише у своје пословање, али да се од тог плана током реализације одустало, те да је нејасно како првостепени суд утврђује пословне планове оснивача туженог. Осим наведеног, према наводима жалбе, првостепени суд утврђује да је управо тужилац обезбедио новчана средства од око 400.000,00 евра и око 200.000,00 евра у житу за куповину силоса и улагање у силосе у власништву туженог. Даље истиче да је законски заступник туженог АА три пута саслушаван у току овог поступка, те да је сваки пут давао нејасне и противречне исказе, па и сам суд наводи да није прихватио исказ АА у делу да је све уговоре потписао само једном, већ утврђује да су уговори потписани више пута, али ипак изводи закључак да ово лице није знало шта потписује. Према наводима жалбе, није могуће да директор једног привредног друштва који је дужан да поступа са увећаном пажњом у периоду од више од шест месеци закључује бројне уговоре о купопродаји и уговоре о јемству и пред надлежним судом оверава заложне изјаве, не знајући шта потписује и какво је дејство изјава које је дао. Противречност образложења првостепеног суда произлази и из тога што првостепени суд извлачи из контекста поједине делове изјава саслушаних сведока, па тако у истој пресуди прво наводи да је у целости прихватио исказ саслушаног АА да је пристао да овери заложну изјаву због добрих комшијских односа са задругама, а затим не прихвата исказ АА да су уговори антидатирани и потписани само једном, већ у том делу прихвата исказ других сведока. Наводи и да је сведок ББ, заступник ЗЗ „Уљма“, потврдио постојање пословних веза и економског интереса између туженог и задруга, јер је ЗЗ „Уљма“ градила и финансирала силосе за туженог, а да су исти силоси били у својини туженог. Закључујући да је из пословних односа задруга и туженог из којих је тужени остварио вишемилионску корист и чији је економски интерес за давање јемства био у томе да задруге наставе пословање и од тужиоца даље обезбеђују финансијска средства и репроматеријал, тужилац предлаже да Привредни апелациони суд преиначи првостепену пресуду и усвоји тужбени, а одбије противтужбени захтев.

Одговор на жалбу није поднет.

Решење првостепеног суда од 17.01.2024. године, потврђено је ставом IV изреке пресуде Привредног апелационог суда Пж 1240/24 од 18.04.2024. године, док је иста у преосталом делу укинута решењем Врховног суда Прев 761/24 од 31.10.2024. године.

Испитујући побијану пресуду у поновном другостепеном поступку, на основу чл. 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да је жалба тужиоца основана.

У поступку доношења првостепене пресуде није било битних повреда одредаба поступка из чл. 374. став 2. Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Предмет тужбеног захтева је новчано потраживање тужиоца у износу од 366.110.059,53 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате на основу уговора о јемству закључених између тужиоца и туженог бр. 102-2, 564-2, 1141-2, 1403-2, 1853-2 и 3545-2. Предмет противтужбеног захтева је утврђење ништавости истих уговора о јемству, као и уговора о јемству бр. 3881-2, 5226-1, 320-3, 891-2, 2377-1 и 2369, са евентуалним захтевом за поништај истих уговора.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужилац је као купац са 33 „Житко“ као продавцем, закључио више уговора о купопродаји меркантилног кукуруза рода 2012. године истоветне садржине са једином разликом у висини купопродајне цене и роком доспећа. Тако је дана 16.12.2011. године закључен уговор, чији је предмет куповина меркантилног кукуруза рода 2012. године у вредности од 275.000,00 евра увећано за ПДВ у динарској противвредности по средњем курсу НБС, уз обавезу тужиоца да купопродајну цену исплаћује сукцесивно најкасније до 20.01.2012. године и обавезу продавца да испоручи купљену робу у периоду од 15.10.2012. године до 15.11.2012. године. Према чл. 5. уговора, у случају неиспуњења уговорне обавезе продавца на дан 16.11.2012. године, уговорено је да продавац испуни једну од две обавезе по избору купца, да надокнади тржишну вредност неиспоручене количине робе увећано за 30% или да изврши повраћај уплаћеног аванса по девизном износу уплаћене купопродајне цене или обрачунатој динарској противвредности исказаног девизног потраживања са уговореном каматом од 2,50% месечно од дана авансне уплате до дана коначног враћања. Одредбама чл. 8. уговора предвиђена су и средства обезбеђења у виду две бланко соло менице и заложне изјаве туженог као јемаца, на основу којих би у катастар био извршен упис извршне вансудске хипотеке првог реда. Уговор о купопродаји потписан је од стране уговорних страна и јемаца, укључујући и туженог. Уз наведени уговор истог дана закључен је и уговор о јемству између тужиоца и туженог, заведен код тужиоца под бројем 5226-3, па се тужени обавезао да ће тужиоцу измирити све пуноважне обавезе дужника 33 „Житко“ по уговору о купопродаји од 16.12.2011. године, уколико дужник не измири своју обавезу према повериоцу у роби у вредности од 275.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан испоруке робе или финансијску обавезу по чл. 5. уговора до 16.11.2012. године на име плаћене, а неиспоручене робе од стране задруге. Тужени је преузео обавезу и да овери и преда тужиоцу заложну изјаву на износ за који је јемчио, уз пристанак да се код надлежног регистра непокретности упише извршна вансудска хипотека првог реда на непокретности у власништву јемца и то на згради за производњу сточне хране - дехидрат и магацин, изграђеној на парцели бр. 2849, њиве за брег, земљиште под зградом - објектом, површине 30а 64м², уписана у лист непокретности бр. 1676 КО Уљама.

Други уговор о купопродаји између тужиоца и 33 „Житко“ закључен је 26.01.2012. године, чији је предмет продаја меркантилног кукуруза рода 2012. године у вредности од 1.107.000,00 евра са ПДВ-ом, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан испоруке робе, а чија је садржина у чл. 5. и 8. истоветна садржини уговора од 16.12.2011. године, с тим да је тужилац имао обавезу да уговорени износ исплати до 30.04.2012. године. Уговор је поред уговорних страна потписан и од стране јемаца, укључујући и туженог. Уз наведени уговор 26.01.2012. године између тужиоца и туженог закључен је уговор о јемству, заведен код тужиоца под бројем 320-3, којим се тужени обавезао да ће тужиоцу измирити све пуноважне обавезе дужника 33 „Житко“ по уговору о купопродаји од 26.01.2012. године, уколико дужник не испуни своју обавезу према повериоцу, у износу од 1.107.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан испоруке или финансијску обавезу по чл. 5. уговора о купопродаји, а на име плаћене робе од стране тужиоца, а неиспоручене од стране задруге.

Трећи купопродајни уговор између тужиоца и 33 „Житко“ закључен је дана 20.04.2012. године, чији је предмет купопродаја меркантилног кукуруза рода 2012. године у вредности од 1.404.000,00 евра са ПДВ-ом у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан испоруке робе. Тужилац се обавезао да ће уговорени износ уплаћивати сукцесивно најкасније до 31.08.2012. године на рачун продавца и чланови

5. и 8. наведеног уговора по својој садржини истоветни су уговору од 16.12.2011. године. Потписан је од стране уговорних страна и јемаца, укључујући и туженог. Уз наведени уговор закључен је уговор о јемству од 20.04.2012. године, заведен код тужиоца под бројем 1853-2, којим се тужени као јемац обавезао да ће тужиоцу измирити све пуноважне обавезе дужника 33 „Житко“ по уговору о купопродаји од 20.04.2012. године, уколико дужник не испуни своје обавезе према тужиоцу у износу од 1.404.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан испоруке или финансијску обавезу по чл. 5. уговора о купопродаји, а на име плаћене робе од стране тужиоца, а неиспоручене од стране задруге.

Уговором о јемству од 17.05.2012. године закључим између тужиоца и туженог, тужени се обавезао да ће испунити све пуноважне обавезе 33 „Житко“ које тужилац има на дан 30.04.2012. године у укупном износу од 656.361,27 евра на име робе плаћене од стране тужиоца, а неиспоручене од стране задруге по авансним рачунима који су наведени у овом уговору. Уговор је заведен код тужиоца под бр. 2369.

Тужилац је са 33 „Житко“ закључио и уговор о купопродаји од 09.07.2012. године, такође ради куповине меркантилног кукуруза рода 2012. године у вредности од 1.404.000,00 евра са ПДВ-ом у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан испоруке. Тужилац се обавезао да ће уговорени износ платити сукцесивно најкасније до 30.09.2012. године, а одредбе чл. 5 и чл. 8. овог уговора истоветне су одредба уговора од 16.12.2011. године. Овај уговор поред уговорних страна потписали су и јемци, између осталих и тужени. Уз овај уговор закључен је између парничних странака уговор о јемству од 09.07.2012. године, којим се тужени обавезао да ће испунити пуноважну обавезу 33 „Житко“ по уговору од 09.07.2012. године, уколико задруга не испуни своју обавезу у роби у вредности од 1.404.000,00 евра у динарској противвредности или финансијску обавезу из чл. 5. уговора на име плаћене, а неиспоручене робе од стране задруге. Овим уговором је предвиђена и обавеза туженог да тужиоцу преда оверену založnu изјаву на износ од 1.404.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу на дан давања založне изјаве, ради уписа извршне вансудске хипотеке на непокретности туженог.

Тужилац је са 33 „Уљма“ закључио укупно пет уговора о купопродаји и размени и купопродаји. Први уговор закључен је 14.10.2011. године којим се тужилац обавезао да 33 „Уљма“ испоручи минерално ђубриво најкасније до 15.11.2011. године у укупној вредности од 11.534,00 евра са ПДВ-ом, а 33 „Уљма“ као купац, обавезао се да плати укупну вредност из чл. 2. уговора најкасније до 15.07.2012. године или испоручи меркантилну пшеницу рода 2012. године. Према чл. 5. уговора, уколико купац не изврши плаћање или испоруку меркантилне пшенице у уговореној количини, року и квалитету на дан 15.07.2012. године, дужан је да испуни једну од две обавезе по избору продавца: да надокнади тржишну вредност неиспоручене количине меркантилне пшенице или да исплати вредност испорученог минералног ђубрива са каматом од 2% на месечном нивоу почев од дана испоруке минералног ђубрива до коначне исплате. Као средство обезбеђења по овом уговору предвиђена је предаја две бланко соло менице, као и обавеза туженог као јемца да са тужиоцем закључи уговор о јемству и овери založnu изјаву на износ на који уговор гласи. Тако је дана 14.10.2011. закључен уговор о јемству, заведен код тужиоца под бр. 3881-2, којим се тужени обавезао да ће измирити све пуноважне обавезе 33 „Уљма“ по основу уговора о купопродаји, уколико задруга не испуни своју обавезу према продавцу у роби или финансијску обавезу по чл. 5. уговора на име испоручене робе од стране тужиоца, а неплаћене од стране задруге. Овим уговором јемац је преузео и обавезу да овери и преда тужиоцу založnu изјаву на непокретности.

Између тужоца и ЗЗ „Уљма“ закључен је и уговор о купопродаји 09.01.2012. године, чији је предмет продаја Pioneer семенског кукуруза за сезону 2011/2012, укупне вредности 34.221.398,40 динара са урачунатим ПДВ-ом. Истог дана уз наведени уговор парничне странке су закључиле уговор о јемству, којим се тужени обавезао да ће измирити све обавезе ЗЗ „Уљма“ по уговору од 09.01.2012. године, уколико дужник не испуни своју обавезу према тужиоцу у укупном износу од 34.221.398,40 динара.

Тужилац је са ЗЗ „Уљма“ закључио и уговор о купопродаји од 14.02.2012. године, којим се као продавац обавезао да ЗЗ „Уљма“ као купцу испоручи минерално ђубриво у укупној вредности од 268.920,00 евра са ПДВ-ом, а купац се обавезао да вредност испорученог минералног ђубрива уплати најкасније до 15.10.2012. године или испоручи меркантилни кукуруз рода 2012. године. Предвиђена је и обавеза обезбеђења путем две бланко менице и заложне изјаве на непокретности туженог, а одредба чл. 5 уговора истоветан је са чл. 5. уговора од 14.10.2011. године. Истог дана 14.02.2012. године закључен је и уговор о јемству између тужоца и туженог, заведен код тужиоца под бр. 564-2, којим се тужени обавезао да тужиоцу измири све пуноважне обавезе дужника ЗЗ „Уљма“ по уговору о купопродаји од 14.02.2012. године, уколико дужник своју обавезу не испуни у роби у износу од 268.920,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан испоруке робе или финансијску обавезу по чл. 2. уговора, на име испоручене робе од стране тужиоца, а неплаћене од стране задруге. По овом уговору тужени је такође био у обавези да овери и преда тужиоцу заложну изјаву ради успостављања извршне вансудске хипотеке на његовој непокретности.

Следећи уговор о купопродаји између тужоца и ЗЗ „Уљма“ закључен је 12.03.2012. године, по коме ЗЗ „Уљма“ као продавац продаје тужиоцу као купцу меркантилни кукуруз рода 2012. године у укупној вредности од 65.137.000,00 динара, односно 44.928,00 евра са ПДВ-ом. ЗЗ „Уљма“ се обавезала да робу испоручи сукцесивно у периоду од 20.09.2012. године до 30.11.2012. године, а тужилац се обавезао да уговорену вредност уплати авансно пре испоруке до 20.05.2012. године. Овим уговором такође је предвиђена обавеза задруге да уколико не испоручи уговорену количину меркантилног кукуруза, исплати тржишну вредност или изврши повраћај аванса, а као обезбеђење предвиђена је предаја две бланко соло менице и предаја заложне од стране туженог. Истог дана 12.03.2012. године тужилац и тужени су закључили уговор о јемству, заведен код тужиоца под бројем 891-2, којим се тужени обавезао да испуни све пуноважне обавезе ЗЗ „Уљма“ из уговора од 12.03.2012. године, уз предају оверене заложне изјаве по овом уговору.

Тужилац је са ЗЗ „Уљма“ закључио уговор о размени и купопродаји 20.03.2012. године, који је пописан од стране уговорних страна и јемаца, између осталог и туженог. Овај уговор тужилац је закључио у својству продавца и обавезао се да ЗЗ „Уљма“ испоручи вештачко ђубриво у укупној вредности од 88.905,06 евра са обрачунатим ПДВ-ом, а ЗЗ „Уљма“ као купац се обавезао да испоручи меркантилни сунцокрет рода 2012. године. Чланом 5. уговора предвиђено је да уколико купац не испоручи меркантилни сунцокрет дужан је да испуни једну од две обавезе по избору продавца: да надокнади тржишну вредност неиспоручене робе или да исплати вредност испорученог вештачког ђубрива са уговореним увећањем. Као средство обезбеђења, чланом 6. уговора предвиђена је предаја две бланко соло менице, као и закључење уговора о јемству и давање заложне изјаве од стране туженог. Тужени је са тужиоцем истог дана 20.03.2012. године закључио уговор о јемству, заведен код тужиоца под бројем 1141-2 и обавезао се да тужиоцу измири све пуноважне обавезе дужника ЗЗ „Уљма“ на основу уговора од 20.03.2012. године у износу од 88.905,06 евра у динарској противвредности по средњем курсу на дан испоруке или финансијску

обавезу по чл. 5. уговора на име испоручене робе од стране тужиоца, а неисплаћене од стране задруге. Тужени се обавезао и да ради обезбеђења овог потраживања овери и преда тужиоцу заложну изјаву.

Тужилац је са ЗЗ „Уљма“ закључио дана 02.04.2012. године уговор о купопродаји, који за предмет има куповину меркантилног кукуруза рода 2012. године од стране тужиоца као купца, од ЗЗ „Уљма“ као продавца у вредности од 44.928,00 евра са ПДВ-ом у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан испоруке робе. Тужилац се обавезао да ће купопродајну цену исплаћивати сукцесивно најкасније до 09.04.2012. године, а ЗЗ „Уљма“ се обавезала да испоручи меркантилни кукуруз у периоду од 15.10.2012. године до 15.11.2012. године. Истог дана 02.04.2012. године закључен је уговор о јемству између тужиоца и туженог, заведен код тужиоца под бр. 1403-2, којим се тужени обавезао да тужиоцу измири све пуноважне обавезе дужника ЗЗ Уљма по Уговору о купопродаји од 02.04.2012. године, уколико дужник не испуни своју обавезу према тужиоцу у роби у износу од 44.928,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан испоруке или финансијску обавезу по чл. 5. уговора, а на име плаћене робе од стране тужиоца, а неиспоручене од стране задруге. Преузео је и обавезу да овери и преда тужиоцу заложну изјаву на непокретности.

Парничне странке су дана 17.05.2012. године закључиле уговор о јемству, заведен код тужиоца под бр. 2377-1, којим се тужени као јемац обавезао да ће измирити све пуноважне обавезе ЗЗ „Уљма“ у укупном износу од 1.733.311,31 евра по издатим авансним рачунима наведеним у овом уговору, а на име авансно плаћене робе од стране тужиоца, која није од стране задруге испоручена тужиоцу. По овом уговору тужени се обавезао да ће оверити и тужиоцу предати заложну изјаву на износ од 656.361,27 евра.

Према утврђењу првостепеног суда, све уговоре о јемству за туженог је потписивао АА, који је у регистру привредних субјеката у периоду од 01.01.2011. године до 14.10.2013. године био уписан као директор туженог са неограниченим овлашћењима. Првостепени суд утврђује да АА приликом потписивања није читао садржину уговора, поуздајући се да се ради о пропратној документацији уз заложну изјаву коју је АА оверио, јер је предмет заложне изјаве била непокретност, која је формално била у власништву туженог, односно уписана у катастру као својина туженог. Утврђује и да је АА уговоре о јемству, за обавезе задруга настале до 31.05.2012. године, потписао дана 31.05.2012. године, док је уговор о јемству бр. 3545-2 потписао дана 09.07.2012. године, одмах након закључења уговора о купопродаји између тужиоца и задруге. Осим наведеног, првостепени суд утврђује да АА није обавестио власнике предузећа о потписивању ових уговора.

Тужилац је туженом 14.11.2013. године упутио позив на измирење обавезе позивајући се на закључене уговоре о јемству у износима од 2.192.526,37 евра и 34.221.398,40 динара на име неизмирених обавеза ЗЗ „Уљма“, као и у износу од 81.497.851,54 динара на име неизмирених обавеза ЗЗ „Житко“.

Првостепени суд даље утврђује да је тужени оверио две заложне изјаве у Основном суду у Вршцу дана 31.05.2012. године и то: Ов I-2422/2012, којом је конституисана извршна вансудска хипотека на непокретности уписаној у лист непокретности бр. 1676 КО Уљма, зграда за производњу сточне хране бр. 1, изграђена на кат. парц. 2849, њиве за брег, земљиште под зградом - објектом, површине 30а 64м², ради обезбеђења износа од 3.344.361,27 евра, ради обезбеђења обавеза дужника ЗЗ „Житко“, као и Ов I-2423/2012, којом је конституисана извршна вансудска хипотека на истој непокретности ради обезбеђења обавеза ЗЗ „Уљма“ у износу од 2.192.526,37 евра по уговорима о јемству.

У првостепеном поступку утврђено је да је дана 25.03.2008. године између „Слив“ доо Београд као купца и „Гаспетрол“ доо као продавца закључен Уговор о купопродаји и пословно техничкој сарадњи, који је за предмет имао продају, односно куповину четири силоса, произведена 1974. године, на кат. пар. бр. 2847/1, са надстрешницом изнад кип платформе, кип платформом и усисним ножем, дехидраторску станицу са опремом, произведену 1973. године, на локацији кат. парц. 2849, магацин готових производа који се наслања на дехидраторску станицу, произведен 1971. године, на кат. парц. бр. 2849 и све остале објекте који се налазе на државном земљишту и припадајуће право коришћења државног земљишта на коме су ови објекти, по купопродајној цени од 8.000.000,00 динара. Исте непокретности су предмет уговора о закупу основног средства који је закључен 12.08.2008. године између „Слив“ доо Београд као закуподавца и ЗЗ „Уљма“ као закупца за уговорену закупнину од 200.000,00 динара месечно на период од 6 месеци. Након истека овог уговора између „Слив“ доо и ЗЗ „Уљма“ закључена су још два уговора о закупу 15.02.2009. године и 01.09.2009. године, оба на период од 6 месеци, са уговореном закупнином од 2.500,00 евра месечно. Затим је привредно друштво „Преслап“ доо дана 01.04.2010. године и 01.10.2010. године са ЗЗ „Житко“ закључило уговоре о закупу поводом истих непокретности на период од 6 месеци, за уговорену закупнину од 2.500,00 евра месечно. Дана 15.04.2010. године „Преслап“ доо Београд као продавац и ЗЗ „Житко“ као купац закључили су и уговор о купопродаји објеката, који су били предмет уговора о купопродаји закљученог између „Слив“ доо Београд и „Гаспетрол“ доо. Уговором од 15.04.2010. године уговорено је да ЗЗ „Житко“ од друштва „Преслап“ доо Београд купи предметне непокретности по цени од 650.000,00 евра, коју је дужан платити у више рата, најкасније у року од годину дана од дана закључења уговора, уз обавезу да до исплате купопродајне цене плаћа закуп предметних непокретности. Дана 05.05.2010. године „Преслап“ доо издао је ЗЗ „Житко“ сагласност за изградњу објекта и пренамену на деловима парцела бр. 2847/1 и 2849 КО Уљма. У погледу истих непокретности, првостепени суд даље утврђује да су тужени као продавац и „Слив“ доо као купац дана 04.03.2013. године закључили уговор о продаји непокретности које се налазе на кат. парц. бр. 2847/1 и то 4 силоса, зграде за производњу сточне хране - дехидратор и магацин, зграде-радионице и помоћне зграде - кип рампе и грађевинских објеката који се налазе на парцели 2849 КО Уљма, зграде дехидраторске станице и магацина готових производа, који су били под теретом уписане вансудске хипотеке на основу заложних изјава које су оверене код Основног суда у Вршцу дана 13.04.2012. године, 06.04.2012. године и 31.05.2012. године, по цени од 8.000.000,00 динара. Овај уговор оверен је пред Основним судом у Вршцу дана 06.03.2013. године. Купац по овом уговору је купопродајну цену од 8.000.000,00 динара уплатио туженом у 2014. години.

Првостепени суд утврђује и да је ЗЗ „Уљма“ у корист друштва „Гаспетрол“ доо Панчево дана 01.06.2009. године уплатила износ од 1.081.226,88 динара за испоручени меркантилни кукуруз, док је ЗЗ „Житко“ на име отплате вредности непокретности-силоса предузећима „Преслап“ доо Београд и „Слив“ доо Београд уплатила износ од 40.397.810,50 динара, што по средњем курсу НБС износи 384.741,00 евра, док је преостали део купопродајне цене непокретности измирен компензацијом у износу од 225.000,00 евра. ЗЗ „Житко“ је према овереној пописној листи према стању на дан 31.12.2010. године имао улагање од 2.152.029,43 динара, које се односи на подни магацин, дехидратор прерађен у подно складиште и улагање у припремне радове ради изградње петог силоса у вредности од 11.934.282,76 динара. Дана 23.10.2012. године и 28.03.2013. године ЗЗ „Житко“ је туженом платио по основу задужења за утрошену електричну енергију износ од 38.420,00 динара и 247.880,00 динара.

Првостепени суд утврђује да су 33 „Житко“ и 33 „Уљма“, као и „Слив“ доо Београд, „Гранико“ доо и „Игма“ доо имали регистрована седишта на адреси Ритски пут 66, Уљма, током 2012. године, да се објекти туженог налазе у истом економском дворишту, те да су друштва „Слив“ доо Београд и „Преслап“ доо Београд два повезана економска ентитета на основу родбинских веза. Даље првостепени суд утврђује да је друштво „Гаспетрол“ доо Панчево постало власник туженог у марту 2008. године, након чега је предузећу „Слив“ доо продало силосе по цени од 8.000.000,00 динара, да је контролу над имовином преузело предузеће „Слив“ доо Београд, а да формални пренос власништва није извршен. Утврђује да је трансакција окончана новим уговором, који су предузеће „Слив“ доо Београд и тужени закључили 04.03.2013. године, те да је реч о продаји која је започета 2008. године, а завршена 2013. године. Првостепени суд закључује да је према Међународном рачуноводственом стандарду ова трансакција са рачуноводственог становишта чиста. Даље утврђује да је у међувремену друштво „Преслап“ доо Панчево продало и изнајмљивало силосе 33 „Житко“ по уговорима из 2010. године, а који спадају у терминске уговоре који су уобичајени у пословном свету и подразумевају продају имовине која није власништво продавца. На основу тога, друштво „Преслап“ доо остварило је разлику између продајне цене од 650.000,00 евра и набавне цене од 8.000.000,00 динара, увећано за приходе од закупнине силоса у износу од 17.012.767,78 динара. Део новца за куповину силоса и за улагања обезбедио је тужилац и то износ од 400.000,00 евра и око 200.000,00 евра у житу, а који износи су исплаћени друштву „Преслап“ доо Панчево. Првостепени суд даље утврђује да иако су у уговорима од 2008. године и 2013. године као продавци означена различита друштва, разлог таквог поступања је у плану друштва „Гаспетрол“ доо Панчево, као власника туженог да друштво интегрише у своје пословање, али да је ово привредно друштво од тог плана током реализације одустало, при чему су предметни силоси у периоду од 2008. године па надаље, све време били у власништву туженог, док заложне изјаве туженог нису исказане као јемства у ванбилансној евиденцији финансијских извештаја туженог.

Из налаза и мишљења судског вештака економско финансијске струке Жељка Јарчевића, првостепени суд утврђује да је тужилац је по свим закљученим уговорима земљорадничким задругама уредно испунио обавезе, било као продавац, било као купац и извршио уплате по испостављеним авансним рачунима. Са друге стране, задруге своје обавезе нису испуниле, како у погледу стављања на располагање уговорене робе, тако и у погледу плаћања репроматеријала који су купиле од тужиоца. По уговору о купопродаји бр. 1853-2 од 20.04.2012. године, обавеза 33 „Житко“ према тужиоцу износу 133.147.971,23 динара, а по уговору о купопродаји бр. 3545-2 од 09.07.2012. године, обавеза исте задруге износи 162.277.833,20 динара. Неизмирена обавеза 33 „Уљма“ према тужиоцу по уговору о купопродаји бр. 564-1 од 14.02.2012. године износи 29.578.547,20 динара, по уговору о купопродаји и размени бр. 1141 од 20.03.2012. године износи 7.899.719,00 динара, по уговору о купопродаји бр. 1403-1 од 02.04.2012. године износи 5.014.344,96 динара, а по уговору о купопродаји од 09.01.2012. године тужилац је испоручио семенски кукуруз у укупној вредности од 35.899.720,00 динара, па како суд утврђује да је укупна обавеза 33 „Уљма“ према тужиоцу 70.684.255,07, произлази да је по овом уговору преостала обавеза у износу од 28.191.643,91 динар. Укупне обавезе 33 „Уљма“ и 33 „Житко“ према тужиоцу износе 366.110.059,53 динара, од чега је обавеза 33 „Житко“ 295.425.804,46 динара, док је обавеза 33 „Уљма“ 70.684.255,07 динара.

Осим наведеног, првостепени суд утврђује и да је тужени након пријема опомене од стране тужиоца са друштвом „Гаспетрол“ доо Панчево закључио уговор о преносу непокретности оверен пред Основним судом у Вршцу Ов 32174/13 од

19.11.2013. године, као и уговор о преносу удела у туженом, којим је без накнаде на друштво „Локве“ доо из Локви пренео део удела од 13,50%, након чега је остао власник са уделом од 86,50%. Након тога, на основу одлуке о стицању сопствених удела по основу иступања члана друштва, предузеће „Гаспетрол“ доо Панчево је иступило из друштва туженог и одобрено је стицање сопственог удела друштва у висини од 86,50%. Одлучено је да ће се откупна цена удела исплатити друштву „Гаспетрол“ доо Панчево у висини књиговодствене вредности удела, на основу чега је дана 30.10.2013. године између туженог и „Гаспетрол“ доо Панчево закључен уговор о преносу непокретности оверен дана 19.11.2013. године у Основном суду у Вршцу Ов 3-2174/16. На основу овог уговора друштво „Гаспетрол“ доо Панчево се укњижило као власник непокретности које су биле предмет уговора, а тужени је донео одлуку о поништају сопствених удела и смањењу основног капитала. Правноснажном пресудом Привредног суда у Панчеву П 73/2014 утврђена је ништавост уговора о преносу непокретности и донетих одлука, па је наложено СКН Вршац да изврши брисање права уписаног у корист предузећа „Гаспетрол“ доо Панчево, односно да изврши упис претходног титулара права својине - туженог.

Решењем Привредног суда у Панчеву Ст 8/2019 од 05.06.2019. године отворен је стечајни поступак над туженим на предлог предлагача АА и овај поступак окончан је правноснажним решењем о обустави стечајног поступка Ст 2/23 од 11.08.2023. године.

Оценом изведених доказа, првостепени суд закључује да је противтужбени захтев према тужиоцу основан, док исти није основан према противтуженом АА, те да услед тога тужбени захтев није основан. Образлаже да је тужилац са 33 „Уљма“ и 33 „Житко“ имао пословну сарадњу, тако што је тужилац авансно откупљивао робу, а задругама испоручивао репроматеријал, минерално ђубриво и сетвено семе, те да су задруге све своје обавезе уредно измиривале закључно са 2011. годином. Током 2012. године тужилац је тражио додатна средства обезбеђења, јер је дошло до повећања захтева земљорадничких задруга за новчаним средствима и репроматеријалом, па су све закључене купопродајне уговоре тужиоца и задруга, пратили и потписи јемаца, као и закључење уговора о јемству између тужиоца и туженог. У име туженог је уговоре потписивао АА, законски заступник туженог, који је у име туженог у Основном суду у Вршцу оверио и две заложне изјаве ради успостављања извршне вансудске хипотеке на непокретностима туженог. Тужилац је испунио све своје уговорне обавезе из уговора са задругама, док укупно неизмирене обавезе земљорадничких задруга према тужиоцу износе 366.110.059,53 динара. Ценећи пуноважност закључених уговора о јемству, првостепени суд примењује одредбе Закона о облигационим односима, којима је регулисан уговор о јемству, па образлаже да се ради о именованом уговору, који за непосредни основ има додатно осигурање наплате повериоачевог потраживања, а посредно се такав основ садржи у међусобном односу дужника и јемца, те да се у сваком конкретном случају мора ценити постојање економске оправданости за закључење уговора о јемству пре давања изјаве о јемству. Кауза као основ за закључење уговора мора постојати у сваком двострано теретном уговору и као таква мора бити конкретно утврђена или кроз садржину уговора или кроз анализу свих околности које су довеле до закључења уговора о јемству. Из утврђених чињеница, првостепени суд изводи закључак да је АА уговоре о јемству потписао 31.05.2012. године и један уговор 09.07.2012. године у уверењу да они представљају само пропратни акт заложним изјавама које је потписао, јер је тужени имао само формално право својине на заложеним непокретностима. Првостепени суд образлаже да је тужени имао коректан однос са задругама, да су делили парцелу на којој су регистрована седишта и рачуне за утрошену електричну енергију, да се објекти задруга налазе у истом економском дворишту, те да нема другог економски оправданог разлога

за закључење уговора о јемству, односно да тужени није имао економски интерес да јемчи за обавезе задруга. Првостепени суд наводи да је терет доказивања постојања економског интереса туженог да јемчи за обавезе задруга према тужиоцу био на тужиоцу, те да тужилац у овом поступку није доказао постојање економског интереса туженог.

Првостепени суд даље образлаже да заложене изјаве издате у корист тужиоца нису у књиговодственој евиденцији туженог исказане као јемства, нити су обавезе по основу јемства исказане у ванбилансној евиденцији финансијских извештаја. Са друге стране, тужилац и тужени никада нису били у пословном односу, а тужени са задругама није имао пословну сарадњу, изузев фактурисања електричне енергије и једне реализоване трансакције која се односи на продају робе. Из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке ББ, суд закључује да не произлази јасно изражен економски интерес туженог, дефинисан и посматран као интерес произашао из стварних или потенцијалних околности повезаних са економским трансакцијама, при чему јачина тог интереса зависи од обима и значаја трансакција, због којег интереса је тужени пристао да јемчи за обавезе задруга. Из налаза и мишљења вештака првостепени суд такође утврђује да је „Гаспетрол“ доо постао власник туженог 2008. године, да је одмах након тога закључио уговор о купопродаји силоса са друштвом „Слив“ доо по цени од 8.000.000,00 динара, а који је делимично реализован тако што је контролу над имовином преузело друштво „Слив“ доо Београд, али нису извршени плаћање и пренос власништва, већ је пословна операција окончана новим уговором између друштва „Слив“ доо Београд и туженог који је закључен 04.03.2013. године. Првостепени суд се позива на Међународни рачуноводствени стандард, који је важио у време продаје, па закључује да је са рачуноводственог становишта предметна трансакција чиста. Даље образлаже да је у међувремену друштво „Преслап“ доо Панчево које је повезано лице са друштвом „Слив“ доо Београд продало и изнајмљивало силосе ЗЗ „Житко“ по уговору који спада у терминске уговоре, који подразумевају да се продаје или издаје у закуп имовина која није формално власништво продавца односно закуподавца. Ова продаја по цени од 650.000,00 евра, нити улагања задруга у силосе и изградњу новог силоса, за које улагање је тужилац обезбедио новчана средства од око 400.000,00 евра и 200.000,00 евра у житу, по становишту првостепеног суда нису створили никакву додатну корист за туженог. Образложено је да је тужени у периоду од 2008. године само формално био власник предметних непокретности, а да је контролу и корист над њима тужени пренео.

Применом чл. 50. ст. 1. и 51. Закона о облигационим односима, првостепени суд закључује да тужилац није доказао економски интерес туженог за закључење уговора о јемству, па усваја противтужбени захтев у односу на тужиоца, док је у односу на противтужбеног АА противтужбени захтев одбија. Како је првостепени суд утврдио ништавост предметних уговора о јемству, одбио је тужбени захтев за исплату новчаног потраживања.

На утврђено чињенично стање првостепени суд није правилно применио материјално право када је усвојио противтужбени захтев и утврдио ништавост уговора о јемству, а одбио тужбени захтев за испуњење новчаног потраживања тужиоца.

Предмет тужбеног захтева је новчано потраживање тужиоца у износу од 366.110.059,51 динар засновано на уговорима о јемству који су закључени међу парничним странкама, а којима је тужени јемчио за испуњење обавеза ЗЗ „Житко“ и ЗЗ „Уљма“ према тужиоцу, док је предмет противтужбеног захтева утврђење ништавости, евентуално поништај више закључених уговора о јемству, међу којима су и они на којима тужилац заснива своје потраживање. Стога се противтужбом тражи утврђење права или правног односа од чијег постојања или непостојања зависи одлука о

тужбеном захтеву, у смислу чл. 198. Закона о парничном поступку, па је одлука о основаности противтужбеног захтева претходно питање за одлуку о основаности тужбеног захтева. Произлази да се ради о захтевима који се искључују, јер су у конексној вези, те о захтевима тужбе и противтужбе мора бити одлучено истовремено.

Првостепени суд је правилно утврдио садржину пословних односа тужиоца са ЗЗ „Житко“ и ЗЗ „Уљма“ током 2011. и 2012. године у оквиру које је тужилац куповао пољопривредне производе од задруга, тако што је заправо финансирао производњу, односно износе купопродајне цене задругама исплаћивао авансно током процеса пољопривредне производње, а задруге су имале обавезу да тужиоцу пољопривредне производе испоруче након жетве. Тужилац је задругама испоручивао и репроматеријал, минерално ђубриво и сетвено семе, а задруге тужиоцу пољопривредне производе, уз обавезу да уколико не изврше испоруку пољопривредних производа, тужиоцу исплате уговорене новчане износе на име вредности робе, односно враћања аванса. Међусобни односи задруга и тужиоца уређени су писаним уговорима о купопродаји или уговорима о размени и купопродаји, које је поред тужиоца и задруга потписао и тужени, преузимајући обавезу да јемчи за обавезе задруга, уколико исте не буду испуњене о року. Тужилац је испунио све своје уговорне обавезе према задругама, док задруге своје уговорне обавезе по уговорима који су предмет тужбеног захтева нису испуниле. Првостепени суд је утврдио да тужилац има потраживање према ЗЗ „Житко“ у износу од 295.425.804,46 динара и то по уговору о купопродаји бр. 1853-2 са датумом 20.04.2012. године износ од 133.147.971,23 динара, а по уговору о купопродаји бр. 3545-2 од 09.07.2012. године износ од 162.277.833,20 динара. Такође је утврдио да тужилац има потраживање према ЗЗ „Уљма“ у износу од 70.684.255,07 динара и то по уговору о купопродаји бр. 564-1 са датумом 14.02.2012. године износ од 29.578.547,20 динара, по уговору о купопродаји и размени бр. 1141 са датумом 20.03.2012. године износ од 7.899.719,00 динара, по уговору о купопродаји бр. 1403-1 са датумом 02.04.2012. године износ од 5.014.344,96 динара, а по уговору о купопродаји са датумом 09.01.2012. године износ од 28.191.643,91 динар. Укупно тужиочево потраживање према задругама као главним дужницима износи 366.110.059,53 динара.

Противтужбени захтев тужени заснива на наводима да није постојао основ обавезе на страни туженог за закључење уговора о јемству, јер тужени није имао економски интерес за закључење истих, да закључење уговора о јемству представља располагање имовином велике вредности, које је учињено супротно одредбама Закона о привредним друштвима, те да су на страни законског заступника туженог при закључењу уговора о јемству постојале мане воље. У доказном поступку утврђене су све битне чињенице за одлуку о противтужбеном захтеву, али на утврђене чињенице првостепени суд није правилно применио материјално право када је утврдио да су уговори о јемству ништави.

Према чл. 997. - 999. Закона о облигационим односима, уговором о јемству се јемац обавезује према повериоцу да ће испунити пуноважну и доспелу обавезу дужника, ако овај то не учини, а уговор о јемству обавезује јемца само ако је изјаву о јемчењу учинио писмено. Уговором о јемству се може обавезати само ко има потпуну пословну способност. Јемство се може дати за сваку пуноважну обавезу, без обзира на њену садржину, јемчити се може за условну или будућу обавезу, како то прописује чл. 1001. Закона о облигационим односима. Према чл. 1004. став 3. истог закона, ако се јемац обавезао као јемац платац, одговара повериоцу као главни дужник за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење било од главног дужника, било од јемца или од обојице у исто време. Из наведених одредаба Закона о облигационим односима произлази правна природа јемства и услови пуноважности уговора о јемству. Ради се о виду личног обезбеђења, па јемство представља акцесорни правни посао,

условљен постојањем другог уговора, односно пуноважне обавезе дужника, чијем обезбеђењу служи. Услов пуноважности уговора о јемству је поред постојања пуноважне обавезе дужника, која може бити условна или будућа и писана форма изјаве о јемчењу, те потпуна пословна способност јемца. Уговор о јемству у привредном пословању има природу теретног правног посла, јер се његово правно дејство не ограничава само на однос између повериоца и јемца, већ и на однос између јемца и дужника. Однос између јемца и дужника настаје на основу усменог или писаног споразума, а потом између дужника и јемца може настати други правни однос, уколико јемац исплати повериоцу дуг уместо главног дужника. У том случају, наступа персонална суброгација и јемац стиче право од дужника захтевати све што је за његов рачун исплатио повериоцу са каматом од дана исплате.

Предметни уговори о јемству закључени су у складу са наведеним одредбама Закона о облигационим односима, будући да је тужени био уговорна страна и код уговора о купопродаји, којима је прво преузео обавезу јемчења, на који начин је са задругама, као главним дужницима закључио уговор о давању јемства, а затим је са тужиоцем у писаној форми закључио и уговоре о јемству, којима је тужиоцу дао изјаве о јемчењу за обавезе задруга, које представљају допуштен и одређен предмет јемчења. У име туженог уговоре је закључио АА, заступник туженог, који је као такав у време закључења уговора, био уписан у регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре са неограниченим овлашћењима у заступању. Према утврђеним чињеницама, наведени уговори о јемству нису истовремено потписани од стране тужиоца и туженог, већ је уговоре сачинио и потписао тужилац, а тужени је уговоре потписао дана 31.05.2012. године, изузев једног, који је потписан 09.07.2012. године. Закључак је да су спорни уговори о јемству закључени међу парничним странкама у форми и садржини у складу са Законом о облигационим односима.

Противтужбени захтев заснива се на наводима да при закључењу уговора о јемству, није постојао основ обавезе туженог, јер тужени није имао економски интерес за закључење ових уговора, услед чега, према наводима противтужбе, постоји разлог ништавости ових уговора. Првостепени суд правилно полази од чл. 51. и 52. Закона о облигационим односима, којима је прописано да свака уговорна обавеза мора имати допуштен основ, да је основ недопуштен ако је противан принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, те да се претпоставља да обавеза има основ иако није изражен, а ако основ не постоји или је недопуштен, уговор је ништав. Међутим, првостепени суд погрешно утврђује да се код уговора о јемству у сваком конкретном случају мора ценити постојање економске оправданости за закључење уговора о јемству пре давања изјаве о јемству, јер наведено није законом прописан услов пуноважности уговора о јемству, нити се повериоца тиче однос дужника и јемца, јер је за однос повериоца и јемца, дужник треће лице. Основ обавезе јемца може бити предмет оцене само у ситуацијама, као што је то у конкретном случају, уколико јемац истиче постојање разлога ништавости уговора о јемству у смислу чл. 52. Закона о облигационом односима. Међутим, законска претпоставка о постојању основа обавезе иако није изражен, значи да странка која тврди да је уговор ништав услед недостатка основа, сноси терет доказивања чињеница које представљају разлог ништавости. Стога је првостепени суд погрешно применио правила о терету доказивања, када је закључио да је на тужиоцу био терет доказивања чињенице да је постојао основ обавезе туженог, те када је закључио да тужилац није доказао економски интерес туженог да јемчи за обавезе задруга. Тужени је био дужан да докаже чињенице које указују на постојање разлога ништавости уговора, чије утврђење тражи противтужбеним захтевом.

Првостепени суд је одредио извођење доказа вештачењем од стране вештака економско финансијске струке са задатком да вештак утврди да ли је било међусобних

пословних односа између туженог и задруга, те да ли је постојао економски интерес за сачињавање уговора о јемству од стране туженог за обавезе задруга, имајући у виду целокупан пословни однос ових привредних субјеката. Из налаза и мишљења вештака, суд је утврдио битне чињенице које се односе на пословне односе између задруга и туженог, али се основано жалбом тужиоца указује да питање постојања економског интереса туженог за закључење уговора о јемству, не представља чињеницу која може бити предмет вештачења, јер се не ради о чињеници ради чијег утврђивања је потребно знање, којим суд не располаже. Постојање, односно непостојање економског интереса, а тиме и евентуално одсуство основа обавезе утврђује суд, применом материјалног права на утврђене чињенице, ценећи све околности конкретног односа заснованог уговором о јемству, али и односе јемца и дужника. Закључак о постојању економског интереса суд доноси на основу чињеница утврђених вештачењем, јер економски интерес, односно основ обавезе јемца, не представља економски интерес у рачуноводственом смислу, те не може бити цењен применом Међународног рачуноводственог стандарда. Напротив, суд је при оцени постојања економског интереса дужан да оцени све релевантне околности, узимајући у обзир како однос повериоца и јемца, тако и однос дужника и јемца, па и односе који евентуално нису на законом прописани начин евидентирани у пословним књигама неке од страна, јер постојање материјалноправног односа није условљено евидентирањем у пословним књигама, иако су привредни субјекти дужни да исте воде у складу са законом. Произлази да пропуштање евидентирања пословних промена у пословним књигама, не значи аутоматски да неки материјалноправни однос не постоји. Стога суд своју одлуку није могао засновати на утврђењу судског вештака да заложне изјаве оверене од стране туженог, ради обезбеђења истог потраживања тужиоца нису у књиговодственој евиденцији туженог исказане као јемства, те да обавезе по основу јемства нису исказане у ванбилансној евиденцији.

Правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање, по оцени другостепеног суда, тужени није доказао постојање разлога ништавости уговора о јемству обухваћених противтужбеним захтевом. Поред чињеница да су тужени и ЗЗ „Житко“ имали пословни однос по основу коришћења електричне енергије, те продаје робе, да је ЗЗ „Уљма“ имала пословни однос са оснивачем туженог по основу продаје робе, битне чињенице за одлуку захтевима странака су и пословни односи поводом закупа, купопродаје и улагања у непокретности, које су у спорном периоду биле у власништву туженог, уписане у лист непокретности 1676 КО Уљма, силоси и други објекти који се налазе на катастарским парцелама бр. 2847/1 и 2849. У погледу наведених непокретности, оснивач туженог, умешач „Гаспетрол“ доо закључио је дана 25.03.2008. године уговор о купопродаји са привредним друштвом „Слив“ доо за уговорену цену од 8.000.000,00 динара. Наведене непокретности је „Слив“ доо почев од 12.08.2008. године до 01.03.2010. године издао у закуп ЗЗ „Уљма“ за уговорену закупнину од 200.000,00 динара месечно по првом уговору, односно 2.500,00 евра месечно по другом и трећем уговору о закупу. Затим у погледу истих непокретности, дана 01.04.2010. године друштво „Преслап“ доо закључује уговор о закупу са ЗЗ „Житко“ на период од 6 месеци за уговорену закупнину од 2.500,00 евра месечно, а дана 15.04.2010. године „Преслап“ доо са истом задругом закључује уговор о купопродаји истих непокретности за уговорену цену од 650.000,00 евра. Након тога, дана 01.10.2010. године између истих лица, закључује се нови уговор о закупу под istim условима, иако је претходно уговорена купопродаја истих непокретности. По основу наведених уговора, из налаза и мишљења вештака произлази да су задруге друштвима "Слив" доо и „Преслап“ доо у периоду од 2008. године до 2010. године уплатиле износ од 31.128.656,59 динара и то 5.892.764,59 динара на име закупнине и

25.235.892,00 динара на име купопродајне цене непокретности. У периоду од 2011. године до 2013. године задруге су овим друштвима уплатиле укупан износ од 26.281.921,69 динара и то на име закупнине 11.120.003,19 динара и на име купопродајне цене непокретности 15.161.918,50 динара. Налазом и мишљењем вештака је утврђено да је по уговору од 15.04.2010. године 33 “Житко“ извршио плаћање купопродајне цене у износу од 40.397.810,50 динара, што износи 384.741,00 евра и 225.000,00 евра путем компензације, те да је извршио улагање у предметне непокретности у износу од 2.152.029,43 динара, а у изградњу петог силоса 11.934.282,76 динара, а за које износе првостепени суд утврђује да су обезбеђени од тужиоца.

Током целог наведеног периода, исте непокретности на катастарским парцелама бр. 2847/1 и 2849, уписане у листе непокретности 1676 КО Уљма у власништву су туженог, док задруге за исплаћену купопродајну цену и извршена улагања нису стекле право својине, нити било које друго право на овим непокретностима. Повезаност између туженог и друштава „Слив“ доо и „Преслап“ доо произлази из чињенице да су ова друштва располагала непокретностима у власништву туженог, што не би било могуће да није постојала сагласност туженог за оваква располагања, а корист која је остварена од непокретности у власништву туженог, огледа у исплати купопродајне цене од стране 33 „Житко“, улагању у силосе, те улагању у изградњу петог силоса, а за које исплате задруга није стекла право својине на непокретности, већ је корист остварио искључиво тужени, управо из средстава која су задруге обезбеђивале на основу уговора са тужиоцем. Наведено потврђује и чињеница да је тужени поново располагао истим непокретностима уговором о купопродаји који је закључио са друштвом „Слив“ доо дана 04.03.2013. године, а којим је тужени овом друштву исте непокретности продао по цени од 8.000.000,00 динара, која му је плаћена током 2014. године, док задругама није враћена исплаћена цена, нити вредност извршених улагања. Имајући у виду наведено, произлази закључак да су између задруга и привредних друштава „Слив“ доо и „Преслап“ доо у дужем временском периоду постојали пословни односи поводом непокретности у власништву туженог, у оквиру којих су задруге по основу закупа, инвестирања у непокретности и купопродаје непокретности значајна финансијска средства уплатила овим друштвима, такође увећавајући вредност имовине туженог, а да за извршена давања нису стекле нити право својине, нити евентуално друго право, нити су им наведени износи враћени или надокнађена вредност улагања. По оцени другостепеног суда, наведени пословни односи и финансијске и друге трансакције потврђују постојање економског интереса туженог да јемчи за обавезе задруга према тужиоцу, по основу уговора, који су били основ финансирања пословања задруга од стране тужиоца.

Не може се прихватити закључак првостепеног суда да је тужени само формално био власник предметних непокретности, имајући увиду да је као власник истих био уписан у катастар непокретности, те овим непокретностима располагао као власник. Право својине стиче се уписом у катастар непокретности, а задруга, као купац истих из уговора од 15.04.2010. године није уписана у катастар непокретности, при чему је тужени касније уговором од 04.03.2013. године право својине пренео да друго привредно друштво. Не може се прихватити закључак првостепеног суда да сви напред наведени уговори представљају једну пословну операцију која је започета 2008. године и завршена 2013. године, будући да су поводом истих непокретности закључивани посебни уговору о закупу и купопродаји, код којих су се различита лица, повезана са туженим, јављала као купац, продавац, односно закуподавац, да би 03.04.2013. године тужени, који је током целог периода био власник спорних непокретности, истима поново располагао новим уговором о купопродаји. Тужени је управо на наведеним

непокретностима заложним изјавама конституисао заложно право у корист тужиоца ради обезбеђења обавеза задруга према тужиоцу по уговорима који су предмет овог поступка. Обавезу давања наведених заложних изјава, тужени је преузео управо уговорима о купопродаји и размени и купопродаји, које је закључио са тужиоцем и задругама, а затим је законски заступник туженог АА исте оверио код надлежног суда, што је била законом прописана форма у време давања заложних изјава.

Нису основани наводи противтужбе да на страни туженог није постојала воља за закључење уговора о јемству, чиме заправо указује на неспоразум из чл. 63. Закона о облигационим односима, који прописује да уговор не настаје кад стране верују да су сагласне, а у ствари међу њима постоји неспоразум о природи уговора или о основу или о предмету обавезе. Закон о облигационим односима не прави разлику између ништавих и непостојећих уговора, па би евентуално постојање неспоразума у смислу наведене законске одредбе, било разлог ништавости уговора при чијем закључењу је између уговорних страна постојао неспоразум. Међутим, у конкретном случају, између парничних странака није постојао неспоразум приликом закључења уговора о јемству, јер интенција туженог да закључи управо уговоре о јемству, као и свест о природи овог уговора, произлази из закључених уговора о купопродаји, којима је тужени преузео обавезу да јемчи за обавезе задруга према тужиоцу, а затим и потписаних и код надлежног суда оверених заложних изјава, којима је тужени континуирано исказивао вољу у том правцу.

Стога тужени није доказао одсуство основа обавезе, нити постојање неспоразума, као разлоге ништавости уговора о јемству, на које се у противтужби позива.

Другостепени суд је надаље ценио наводе туженог да су уговори о јемству ништави, евентуално рушљиви, јер су закључени супротно одредбама Закона о привредним друштвима, које регулишу располагање имовином велике вредности, али налази да ови наводи нису основани, те да не постоји овај разлог ништавости, нити рушљивости уговора, под претпоставком да закључење истих заиста представља располагање имовином велике вредности.

Током поступка је било спорно време закључења уговора о јемству, с обзиром на тврдње туженог да исти нису закључени оних датума који су на уговорима наведени. Првостепени суд је утврдио да су сви уговори о јемству закључени 31.05.2012. године, осим једног уговора, који је закључен 09.07.2012. године. Наведена чињеница је битна, јер од времена закључења уговора, зависи примена закона на материјално правни однос заснован уговорима. На уговорни однос мора бити примењен закон важећи у време закључења уговора, па како се тужени позива на повреду правила о располагању имовином велике вредности, које садржи Закон о привредним друштвима, другостепени суд је претходно ценио који пропис је релевантан за решавање спорног односа по питању правних последица евентуалне повреде одредаба о располагању имовином велике вредности.

Располагање имовином велике вредности је регулисано одредбама Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС“ бр. 125/04) у члановима 442. и 443. који је био на снази до 31.01.2012. године, а дана 01.02.2012. године ступио је на снагу Закон о привредним друштвима („Сл. гласник РС“ бр. 36/11 и 99/11), који норме о располагању имовином велике вредности садржи у члановима 470-473. Закон о привредним друштвима из 2004. године предвиђао је да одлуку о располагању доноси скупштина друштва и није била прописана санкција за пренос имовине који представља располагање супротно члановима 442. и 443. Закона. У смислу чл. 103. Закона о облигационим односима, а будући да се ради о принудном пропису, произлази да би кршење правила прописаних члановима 442. и 443. Закона о привредним друштвима,

било разлог ништавости правних послова, којима је извршено располагање. Међутим, како су уговори о јемству закључени 31.05.2012. године и 09.07.2012. године, нема места примени Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС“ бр. 125/04), јер се према датуму закључења уговора о јемству, на исте примењују одредбе Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС“ бр. 36/11 и 99/11).

Закон о привредним друштвима, који се примењује на спорне уговоре о јемству у чл. 470. став 1. дефинише располагање имовином велике вредности као стицање, односно располагање имовином чија набавна и/или продајна и/или тржишна вредност у моменту доношења одлуке о томе представља 30% или више од књиговодствене вредности укупне имовине друштва, исказане у последњем годишњем билансу стања. Ставом 4. истог члана прописано је да се под имовином сматрају ствари и права, укључујући и непокретности, покретне ствари, новац, уделе у друштвима, хартије од вредности, потраживања, индустријску својину и друга права. Из наведене законске одредбе закључује се да у укупну имовину не спадају обавезе друштва, односно да се под овим појмом подразумева актива друштва. Надаље, према члану 470. став 6. Закона о привредним друштвима, оваква располагања могу се спровести ако их претходно или накнадно одобри скупштина. Чланом 472. Закона о привредним друштвима прописане су последице повреде одредаба о располагању имовином велике вредности, па је прописано да друштво или акционар који поседује или представља најмање 5% основног капитала друштва, могу поднети тужбу за поништај правног посла или правне радње располагања имовином из разлога што није прибављено одобрење из чл. 470. и 471. овог закона. Ова тужба може се поднети у року од 3 године од дана стицања, односно располагања имовином велике вредности. У члану 472. став 2. Закона о привредним друштвима прописано је да правни посао, односно радња неће бити поништена, ако лице које је друга страна у правном послу, односно према коме је радња извршена, није знало нити је могло знати за повреду одредаба члана 471. овог закона у време закључења правног посла, односно предузимања правне радње. Одредбе о стицању, односно располагању имовином велике вредности сходно се примењују и на друштво са ограниченом одговорношћу, ако оснивачким актом није другачије одређено, како то прописује члан 473. Закона о привредним друштвима.

Произлази да је законом регулисан појам располагања имовином велике вредности, поступак за овакво располагање и санкција за кршење ових законских одредаба. Из правне природе санкције која је прописана, а то је рушљивост правног посла, произлази да је циљ и смисао прописивања правила о располагању имовином велике вредности, заштита друштва или акционара кроз могућност подношења тужбе за поништај правног посла, односно правне радње. За разлику од ништавости, рушљивост је санкција коју Закон о облигационим односима прописује за оне уговоре, чијим се закључењем не повређује јавни интерес, већ интерес уговорних страна или других законом одређених субјеката, дакле појединачни интереси. Према члану 111. Закона о облигационим односима, уговор је рушљив кад га је закључила страна ограничено пословно способна, кад је при његовом закључењу било мана у погледу воље страна, као и кад је то овим законом или посебним прописом одређено. Закон о привредним друштвима, је управо посебан пропис који предвиђа санкцију рушљивости правних послова, којима је располагано имовином велике вредности, супротно прописаним правилима. Како се овим одредбама штите интереси друштва и акционара, односно чланова, Закон о привредним друштвима прописује и случај када правни посао, за који није прибављено одобрење у складу са чл. 470. и 471. овог закона, неће бити поништен, а то је савесност друге уговорне стране, која постоји када друга страна није знала, нити је морала знати за разлог рушљивости.

У конкретном случају, тужени тврди да закључени уговори о јемству представљају располагање имовином велике вредности, те да су исти закључени без одобрења скупштине друштва. Међутим, нема доказа да закључење предметних уговора о јемству представља располагање имовином велике вредности. Тужени током поступка, осим достављеног биланса стања, није доставио, нити предложио извођење доказа ради утврђивања вредности укупне имовине туженог, која обухвата ствари и права, укључујући и непокретности, покретне ствари, новац, уделе у друштвима, хартије од вредности, потраживања, индустријску својину и друга права, нити ради утврђивања чињенице да располагања извршена предметним уговорима о јемству представљају 30% или више од књиговодствене вредности укупне имовине друштва, а тужилац је током поступка оспорио испуњеност услова за примену правила о располагању имовином велике вредности.

Осим наведеног, тужени није током поступка навео, нити о томе има доказа да је тужилац, као друга страна у правном послу, у време закључења уговора о јемству знао за евентуалну повреду правила о располагању имовином велике вредности од стране туженог, а на туженом је био терет доказивања ове чињенице, која је један од прописаних услова за поништај правног посла. Из утврђених чињеница и околности закључења уговора о јемству, а посебно из утврђених чињеница да тужилац и тужени пре закључења спорних уговора, нису били ни у каквом пословном односу, те да су и сами уговори закључени тако што нису истовремено потписани, по оцени другостепеног суда, тужилац није био у могућности, нити је морао знати за евентуалну повреду правила о располагању имовином велике вредности од стране туженог.

Тужени је повреду правила о располагању имовином велике вредности, током поступка истицао као разлог ништавости, евентуално рушљивости уговора о јемству. Чак и да је тужени доказао постојање повреде, санкција не би могла бити ништавост, јер закон другу санкцију прописује. Стога је овај суд, с обзиром на утврђено чињенично стање, ценио да ли има услова за поништај уговора због повреде правила о располагању имовином велике вредности, а коју санкцију прописује релевантан Закон о привредним друштвима, па је нашао да из напред наведених разлога, нису испуњени услови за поништај уговора о јемству, обухваћених противтужбеним захтевом, како оних по којима обавеза туженог не постоји, услед испуњења обавезе од стране главних дужника, тако и оних по којима обавеза туженог постоји, а на којима се заснива тужбени захтев.

Другостепени суд је ценио и наводе туженог о постојању мана воље на страни законског заступника туженог, као разлога за поништај уговора о јемству, па налази да исти нису основани. Одредбама чл. 61. ст. 1. Закона о облигационим односима дефинисан је појам битне заблуде, док је ставом 2. истог члана прописано да страна која је у заблуди може тражити поништај уговора због битне заблуде, осим ако при закључењу уговора није поступала са пажњом која се у промету захтева. Предметни уговори о јемству су уговори закључени у привреди између два привредна субјекта. Туженог, који је уговоре закључио као јемац-платац, заступао је законски заступник уписан у регистар привредних субјеката са неограниченим овлашћењима у заступању. Закон о привредним друштвима који је био у примени у време закључења уговора о јемству, у круг лица која имају дужности према друштву, сврстава заступника друштва, који је у смислу чл. 63. овог закона, дужан да своје послове извршава савесно, са пажњом доброг привредника и у разумном уверењу да делује у најбољем интересу друштва. Закон о привредним друштвима дефинише пажњу доброг привредника, као степен пажње са којом би поступало разумно пажљиво лице које би поседовало знање, вештине и искуство које би се основано могло очекивати за обављање те дужности у друштву.

Првостепени суд утврђује да је противтужени АА, по сопственим речима, као законски заступник туженог, уговоре јемству потписао у уверењу да представљају само пропратне акте заложним изјавама, те да се тичу искључиво односа тужиоца и задруга, па правилно закључује да се овакво поступање не може подвести под стандард пажње доброг привредника, те да евентуално може постојати одговорност овог лица за накнаду штете према туженом. Међутим, тужени се не може позивати на битну заблуду приликом закључења предметних уговора у смислу чл. 61. ст. 1. Закона о облигационим односима, јер евентуално непоступање заступника туженог са пажњом доброг привредника, искључује право захтевати поништај уговора због битне заблуде. Пажња доброг привредника подразумева вршење послова заступника са појачаном пажњом, што код закључења уговора подразумева обавезу заступника да пре потписивања, уговоре прочита са пажњом која се очекује од лица које обавља функцију директора друштва, да обавезе у име друштва преузима у најбољем уверењу да делује у интересу друштва, а не других субјеката, те да друштво обавештава о предузетим радњама и закљученим уговорима. Заступник туженог потписао је дванаест уговора о купопродаји и размени и купопродаји, те исто толико уговора о јемству, те се не може прихватити његов навод да је исте потписао не знајући шта потписује, а уколико је тако, овакво поступање свакако не представља поступање са пажњом доброг привредника. Стога се тужни не може основано позивати на битну заблуду свог законског заступника приликом закључења уговора о јемству, нити се тужени на основу поступања заступника противно законској обавези да послове обавља са пажњом доброг привредника, може ослободити преузетих уговорних обавеза. Тужилац је поступао савесно, поуздајући се у податке регистра привредних субјеката о неограниченим овлашћењима заступника туженог, те има право захтевати испуњење уговорне обавезе туженог из уговора о јемству.

Следом наведеног, како тужилац има потраживање према главним дужницима и то према ЗЗ „Житко“ у износу од 295.425.804,46 динара, за које је тужени јемчио на основу пуноважних уговора о јемству бр. 1853-2 и 3545-2, а према ЗЗ „Уљма“ у износу од 70.684.255,07 динара за које је тужени јемчио пуноважним уговорима о јемству бр. 102-2, 564-2 и 1141-2, на основу чл. 1004. Закона о облигационим односима, тужилац има право од туженог захтевати испуњење наведене обавезе главних дужника.

Ово су разлози због којих је првостепена одлука преиначена, те противтужбени захтев одбијен, будући да не постоје разлози ништавости, нити рушљивости уговора о јемству који су предмет противтужбеног захтева, а тужбени захтев усвојен за износ пуноважне обавезе задруга као главних дужника и тужени као јемац, обавезан је да тужиоцу исплати износ обухваћен тужбеним захтевом. Тужилац има право на законску затезну камату у складу са чл. 277. Закона о облигационим односима од дана подношења тужбе у складу са опредељеним захтевом за исплату затезне камате.

Следом наведеног, на основу чл. 394. ст. 1. тач. 4. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставовима I и II изреке пресуде.

Како је преиначена одлука о тужбеном и противтужбеном захтеву, на основу чл. 165. Закона о парничном поступку, у ставу III изреке пресуде преиначена је и одлука о трошковима поступка применом чл. 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку, па је тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 6.567.645,00 динара и то: за састав 16 образложених поднеска по 88.290,00 динара, за састав 4 необразложена поднеска по 44.145,00 динара, за заступање на 24 одржана рочишта по 92.790,00 динара, за приступ на 5 неодржаних рочишта по 48.645,00 динара, за заступање на 6 одржаних вештачења по 92.790,00 динара, на име трошкова вештачења износ од 404.000,00 динара, на име трошкова ангажовања стручњака износ од 182.500,00 динара, на име судске таксе за тужбу и првостепену пресуду по 390.000,00

динара, судске таксе на одговор на противтужбу у износу од 195.000,00 динара, судске таксе за предлог за обезбеђење и одлуку по предлогу за обезбеђење по 195.000,00 динара, по Адвокатској и Таксеној тарифи. Остали тражени трошкови тужиоцу нису досуђени, будући да се ради о процесним радњама, укључујући и трошкове одговора на ревизију туженог, које нису биле потребне за вођење поступка и трошковима поступка обезбеђења у коме тужилац није успео.

Одлика као у ставу IV изреке донета је на основу чл. 165. Закона о парничном поступку, па је тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 956.580,00 динара и то за састав жалбе износ од 176.580,00 динара и на име судске таксе за жалбу и другостепену одлуку по 390.000,00 динара по Адвокатској и Таксеној тарифи. Тужилац нема право на накнаду трошкова поступка на име обрачунатог пореза на додату вредност, будући да није достављен доказ да му је пуномоћник испоставио рачун за пружене адвокатске услуге, којим га је задужио за износ пореза на додату вредност.

ТВ/ТК

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Татјана Влаисављевић с. р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице
Срђан Никић